

bus his nos, ut par est, obtemperantes, juxta normam justitiæ pernoscatis.

II.

Ad G. archipresbyterum, ut videtur, Frisingensem, ut eundem Raherium loco moveat et deponat.

† Christi solummodo gratia ad hoc collatus Dominico, quod præest, ovili custos deputatus, G dignitatem archipresbyterii per summam decoranti sapientiam, totius devotionis excellentiam.

Nostrorum relatione fidelium cognovi nostrum clericum Raher vestræ subditum [*cod.*, noster clericus subditus] gubernationi, commissum gregem, quem par fuit paterno amore pascere et potare, lupina, quod non timet, rapacitate dispergere ac lacerare. Qua de re vestram efflagito dilectionem per amorem divinum, atque propter sanctum Quirinum, nec non ob nostrum servitium, quatenus vestrum sine dilatione statuatis placitum, in quo ejus crimina examinando juxta legem Christianitatis, ac eundem de commissæ plebis regimine deponatis. Sed ne Christianismi mos inibi aliquod interim capiat detrimentum, posco ut nostro clerico, vobis contiguo, ecclesiam cum omnibus rebus ad eam pertinentibus committatis, quoad viva voce nosmet compellendo legitimum huic negotio finem imponatis. Non enim solum rei sunt qui faciunt, sed qui facienti consentiunt. Ob hoc criminis, propter ejusdem offendiculum, animæ veremur subire periculum. Quamvis vero munera obcæcant oculos sapientium, tamen ab hoc nullum tam acceptabile impenditur nobis famulitium, pro quo velimus infernale solvere supplicium.

III.

Ad eundem de eodem.

Quantum nobis facietenus ingerit confusionis turborem, tantum cordis arcana patiuntur mœrorem quod pro tali re litteris nostræ legationis tam frequenter tranquillitatem inquietare vestræ cogor dominationis. Nam nostræ clericus ditionis, qui sæpe numero nobis ingressit scrupulum nonnullius offensionis, verum semper munitus vestræ asilo defensionis, nihil unquam passus est animadversionis,

nunc supremi ante tribunal imperatoris munia gerit adversum nos delatoris atque accusatoris. Commissæ autem sibi plebis quam damnosam teneat negligentiam, par est per vestram indagari capientiam, ne aliquam animam, ut dicitur, vestra ex hoc subeat in futuro periculi magnificentiam (*sic*), quia non solum rei sunt qui faciunt, sed qui facientibus consentiunt. Quod vero uxore sua adhuc vivente aliam duxit, quantum in hoc populum sibi creditum destruxit, nostra licet super hoc intimatio taceret, vestræ tamen prudentiæ id perscrutanti haud lateret. Quamvis nostrum ex eodem cœnobium permulta sustineat temporalia detrimenta, tamen hæc omnia postponentes æternalis plus timemus calamitatis augmenta. Qua de re magnopere flagitamus, vestra uti almitas nostro desiderio opituletur, et ecclesiæ quatenus a se repudiatæ dignus successor subrogetur.

IV.

Ad eundem de eodem clerico, quem queritur nullo modo se quivisse ad meliorem frugem reducere.

A vestra accipiendo dominatione licentiam, cum nostrum vellem clericum Raher, juxta canonicam discutere congruentiam, se præbuit rebellem atque arrogantem, quamvis me paterno sentiret amore sibi auxiliantem. Nam jurejurando ei omnium quæ contra me ullo modo gessit, promisi impunitatem, duntaxat Christianam contra religionem susceptam desereret iniquitatem. Verum super his quanta ejus exstitisset pertinacia, præsentium vector litterarum, si jubetis, utpote qui nostro interfuit colloquio, pandet veritatem absque fallacia, quia vestram vereor grandævitate inquietare, si ejus controversiæ studeo ambages scribendo vestræ paternitati enucleare. In præfato quidem negotio, quoniam vestrum abno clericum præterire, partim vos id non nescire, ut si exorbitans noluit redire ad viam justitiæ cum lenitate, saltem cogatur asperitate. Ad hæc scitote me humiliter efflagitare quatenus ecclesiam a se desertam clerico quem vobis dirigo dignemini tradendo commendare.

ANNO DOMINI MXXXIX.

GODESCHALKI SEQUENTIAE.

(DANIEL, *Thesaur. hymnol.* II, 37)

1.

In Conversione sancti Pauli apostoli.

1. Dixit Dominus : Ex Basan convertam conver-

D 2. Quod dixit et fecit, Saulum ut stravit, Paulum et statuit

3. Per Verbum suum incarnatum, per quod fecit

4. Quod dum impugnat, audivit : Saule, Saule, A quod me persequeris?

5. Ego sum Christus : durum est tibi ut recalcitres stimulo.

6. A facie Domini mota est terra, contremuitque mox et quievit,

7. Dum cognito credidit Domino, Paulus persequi cessat Christianos.

8. Hic lingua tuorum est canum, ex inimicis ad te rediens, Deus,

9. Dum Paulus in ore omnium sacerdotum jura dat præceptorum,

10. Docens crucifixum non esse alium præter Christum Deum,

11. Cum Patre qui regnat et sancto Spiritu cuius testis Paulus.

12. Hinc lingua sacerdotum, more canis dum perlinit, Legis et Evangelii duos molares in his contrivit.

13. Corrosit universas species medicinarum, quibus curantur saucii, reficiuntur enutriendi.

14. Per quem conversus ad nos tu vivifices, Christe, peccatores :

15. Qui convertendis conversum converteras Paulum, vas electum.

16. Quo docente Deum mare vidit et fugit, Jordanis conversus est retrorsum.

fide sua mala (nam B. erat regio gentilium et interpretatur siccitas, sterilitas), convertam, inquam, eum ad profundum maris, i. e. ad cognitionem veræ fidei. — *Aliter etiam sic intelligitur : Convertam Paulum in profunditatem secretorum Dei, quoniam ipse raptus est in tertium cælum, etc. De quibus lege tractatum Marsilii Ficini epistolis suis insertum. De ipso enim canit Ecclesia.*

*Qui in terra positus
Secreta colorum petisti;
Quæ non licent homini
Loqui, perspexisti.*

Utunque est, sane alexit Godeschalkum vox convertendi, quam velut primariam carminis materiam et, ut ita dicam, totius texturæ sublegmen persæpe sequentibus inserit. — 2. August. : *Voce Christi de celo prostratus — cecidit in faciem suam, prius prosternendus, postea erigendus.* Dicitur mutatum fuisse nomen Pauli anniversario conversionis suæ; celebratur igitur die xxv Jan., una cum conversione festum ejus onomasticum. Sed turpiter homines mediæ ævi in nomine Apostoli secundo lapsi sunt. Minime enim cogitabant de verbo *אשׁ* sed sudarunt in voce *אשׁ* : *Sicut vulpes decipit alia animalia, sic sanctus sumpsit litteras a regibus, ut posset persequi Christianos.* — 3. M. 11. *Hoc Verbum.* — 4. M. 10. *P. impugnans.* 5. — *Nobiscum faciunt codd.* M. 10, 11. In Missalibus ubique : *Ego sum Jesus, ut Act. ix, 5. E. s. I. Durum est tibi contra stimulum calcitrare.* — 6. Ps. xvii, 8. *Comnota est et contremuit terra.* — *ascendit ianis a facie eius.* Orinatus

17. Quia turba gentium, rediens vitiorum profundo, Og rege Basan confuso,

18. Te solum adorat Christum creatorem quem et cognoscit in carne venisse redemptorem.

II.

De B. Maria Magdalena.

1. Laus tibi, Christe, qui es creator (et redemptor, idem et salvator)

2. Cœli, terræ, maris, angelorum et hominum

3. Quem solum Deum confitemur et hominem.

4. Qui peccatores venisti ut salvos faceres,

5. (Sine peccato peccati assumens formulam,)

6. Quorum de grege, ut Chananzam, Mariam visitasti Magdalenam.

B 7. Eadem mensa verbi divini ilam micis, hanc refovens poculis.

8. In domo Simonis leprosi convivii accubans typicis.

9. Murmurat Pharisæus, ubi plorat femina criminis conscia.

10. Peccator contemnit compeccantem : peccati nescius pœnitentem exaudis, emundas foedam, amas ut pulchram facias.

11. Pedes amplectitur Dominicos, lacrymis lavat, tergit crinibus, lavando, tergendo, unguento unxit, oculis circuit.

longe disertissimus. — 9. Lud. cum, Cf. Act. ix, 22. — 11. M. 11. *testis est.* — 12.-14. M. 11. *Nb. hic. M. 11. Pr. canum. M. 11. in his contritos.* Pr. *Nb. Lud. corrasit.* Sensum stropharum fingas tibi hunc : Habebat ille canis divinus dentes molares duos, Legem et Evangelium : utrumque enim in prædicationibus et epistolis suis docet atque inculcat. Hic dentibus contrivit species medicinarum, neque alienus erat a more canum, quos lingendo vulnera sanare vel refovere nemo non ignorat. — 16,-17. In singulis libris stropharum ordo turbatus est; apud Ludæcum omittuntur. Pr. Md. Torr. *Ad. conversum ad nos.* *Nb. conv. conversos.* Vas electum, Act. ix, 15, H. XC, 11. 18. Ps. cxiv, 3. *Mare vidit et fugit, Jordanes conversus est retrorsum.* Lud. : *Per mare ethnici, per Jordanem autem Judæi ἀλλογενεῖς intelliguntur, quorum multi per Paulum conversi sunt.* — 17. Ita in codicibus, in Missalibus : *relicto v. p. Og hoc loco accipiatur pro diabolo, qui gentes ex vitiorum profundo redemptas opprimere et morari conatur, sicuti Og Israelitas in deserto; similiter August. de Trin. iv, 15 : Sicut Amalek restitit filiis Israel, ne intrarent in terram promissionis, sic nobis diabolus; sed vincitur quando manus in crucis modum extendit Moses, i. e. Christus in cruce.*

II. Godeschalkum quemadmodum antecedenti sequentia magnum Apostolum e Saulo in Paulum conversum celebravit, jam hoc carmine insigni et simplicitate et sublimitate aliud confessionis præclarum cantat exemplum, dulcissimum ipsius angelicæ exultationis materiam. Sane vero historia Magdalena

12. Hæc sunt convivia quæ tibi placent, o Patris A Sapientia.

13. Natus de Virgine qui non dedignaris tangi de peccatrice,

14. A Pharisæo es invitatus : Mariæ ferculis saturatus.

15. Multum dimittis multum amanti, nec crimen postea repetenti.

16. Dæmoniis eam septem mundas, septiformis Spiritus.

17. Ex mortuis te surgentem das cunctis videre priorem.

18. Hac, Christe, proselytam signas Ecclesiam : quam ad filiorum mensam vocas alienigenam.

19. Quam inter convivia legis et gratiæ spernit Pharisæi fastus, lepra vexat hæretica.

20. Qualis sit tu scis : tangit te quia peccatrix, quia veniæ optatrix.

21. Quidnam haberet ægra, si non accepisset, si non medicus adesset.

22. Rex regum dives in omnes : nos salva, peccatorum tergens cuncta crimina, sanctorum spes et gloria.

III.

In Decollatione S. Joannis Baptistæ.

1. Psallite regi nostro, psallite prudenter,
2. Nam psalterium est jucundum cum cithara,
3. Nato virginis, quo psallens natus sterilis
4. Citharam carnis percussit in domo Domini.
5. Dum quod sonabat clamando, docuit vivendo.
6. Mortificando quæ super terram sunt membra et hoc alios docendo :

bris sat frequens est festivitas Conversionis B. M. (i vel x vel xi die Martii, vel feria v post *Judica* ob Evangelium diei), interdum etiam festum Translationis occurrit (iv Nov.). In Ecclesia Lutheriana festivitas Mariæ Magdalene in nonnullis regionibus pangebatur. Apud Ludicum Officium legitur missæ atque horarum, in quo Collecta tantummodo idque non incommode commutata est. Post hæc ejus memoria, quæ ex Christi mandato servanda est ubicunque prædicatur Evangelium, magis magisque obsolevit. — 1-3. Prædicat poeta majestatem ac divinitatem Jesu Christi, qui tamen non desepit sub peccati formula in mundum venire ut peccatores salvos faceret; i Tim. I, xv, i. M. 6. *creator redemptor*. — 3. Br. Cl. et dominum. — 6. Chananæa erat peccatrix, quia gentilis. — 7. Matth. xv, 27 : *At illa : Utique Domine, nam et catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa domini. Ad : Cibavit eam Dominus micis suæ mensæ sicut postulavit, sed M. cibavit poculis et fleatibus intimi cordis (dedit ipsi donum pœnitentiæ et lacrymarum). Sed minus artificiose strophæ intelligitur sic : Chananæa micas accepit, i. e. donum terrestre, filiæ medelam, M. donum supernaturale, remissionem peccatorum. — 8. Quæ significabant beatitudinem æternam. — 41. M. 6. *tergenda*. M. 11. *Mg. lavanda tergenda*. Gregorius : *Osculamini Christum et Mand. non ut Judæ Osculia dixerit* fortasse ex Epistola : *Surgam et circuibō civitatem*. — 13. M. 5.*

7. Præparans Christo plebem perfectam Joannes, vox clamantis in deserto.

8. Sed vox hæc impium Herodem, quem corripit, minime corripit.

9. Haud tamen tacuit, sed ad usque sanguinem sceleris restitit.

10. Non licet, inquit, te fratris tui habere conjugem, raptam sibi : peccasti, quiesce, pœnitentiæ sic præcepit Dominus.

11. Vocem incantantis sapienter Herodes ut aspis surda spernit ut justum, ut sanctum Joannem timet quem vinxit in carcere.

12. Sedet in tenebris lucerna, lucis amicus omnipotentis,

13. Studet deliciis mundi principis filius perditionis.

14. Meretrix suadet, puella saltat, rex jubet, sanctus decollatur.

15. Dat rex saltanti caput Joannis, qui sanctus antequam sit natus.

16. En quomodo perit iustus quasi non sit Deo dilectus,

17. Cum sit ejus pretiosa mors hæc in conspectu Domini.

18. Nos corde percepimus qualis ac quantus est, quia vicinus dignitate Christo ut et morte.

19. Nam morte turpissima damnatur sponsus Sponsi et amicum damnant morte recte turpissima.

20. Carcere carnis eductum quem ferunt psallendo cœlis angeli angelum.

21. Et nos inf. terris tibi psallere fac, Christe, in memoriam Baptistæ.

Md. mortuis surgentem. Christum Magdalene post resurrectionem primo apparuisse in omnibus carminibus quæ in ejus laudem composita sunt, commemoratur. — 18. Nb. *Md. Torr. hanc Mg. signans*. Ecclesia proselyta, ex gentibus collecta. Torr.: *Per hanc Mariam significatur Ecclesia de gentibus ad fidem conversa, quam vexat hæretici et ceteri mali sicut Mariam Pharisæus (et lepra vitiorum quæ semper hæretica est)*. — 19. Br. Cl. Nb. *Md. Pharisæus*. Lud. factus. Id. in marg. *lepra quem*. Ad.: *ad contrivium legis Christus ab Simone invitatus fuit, contrivium gratiæ ipsi parabat contritio et pœnitentia Magdalene*. Spernit Pharisæus fastus, ut est apud nostrum : *Bei der Liebe, die den Füssen Deines gottverklärten Sohnes Thranen liess zum Balsam fließen Trotz des Pharisäer-Hohnes*. — 21. Rbch. *adesses*. Nescio ubi V. D. hanc scripturam invenerit. — 22. Terge peccatorum sordem, ut Magdalena pedes tuos crinibus tersit.

III. Poeta in hac quoque sequentia, ut solet, prorsus biblica utitur oratione, ac plurima cujusvis generis subtiliter ac facete ab eo significata legitur, ita ut nonnullis locis quid velit non facile sit ad perspicendum. Recitatum est carmen d. xxxix Augusti, raro in ipsa S. Joannis festivitate principaliter. Cum argumento carminis alii hymni qui permulti sunt aliamque sequentia S. Joannis conferendæ sunt. Magna est enim hoc loco inter veteris

22. Herodis spreta quo mensa altaris tui mensa A ipsum te dum sumimus, super tibi psallamus.

IV.

In Divisione apostolorum.

1. Cœli enarrant gloriam Dei Filii Verbi incarnati, facti de terra cœli.
2. Hæc enim gloria soli Domino est congrua,
3. Nomen est ejus magni consilii angelus.
4. Istud consilium lapsò homini auxilium est antiquum et profundum et verum factum solis tantum sanctis cognitum.
5. Cum angelus iste, homo factus ex muliere, immortalẽ de mortali, de terra fecit cœlum, ex homine angelum.
6. Hic est Dominus exercituum Deus, cujus sunt B angeli in terram missi apostoli :
7. Quibus se ipsum vivum præbuit resurgens in multis argumentis pacem mortis victor nuntians.
8. Pax vobis, ego sum, inquit, nolite jam timere : prædicate verbum Dei creaturæ omni coram regibus et principibus.
9. Sicut misit me Pater et ego mitto vos in mundum : estote ergo prudentes sicut serpentes, estote ut columbæ simplices.
10. Hinc Petrus Romam apostolorum princeps adiit, Paulus Græciam ubique docens gratiam, ter

Præcursore Domini haberentur : hodie in Romana Ecclesia festum Joannis primarium ritu quidem duplici I. Cl. cum Octava ac Decollatio ejusdem officio duplici majori servatur, sed in multis diocesis non amplius est festum fori vel populi. Atque Protestantes ipsius Lutheri verba neglexerunt : *St. Joannis Fest des Täufers soll man bleiben lassen, an dem sich das Neve Testament angefangen hat.* (Walch. XXII, 1510.) Ideoque in plurimis Ecclesiis pia Joannis memoria jacet sepulta. — 1. Ps. XLVI, 6. 7. *Psallite Deo nostro, psallite, psallite regi nostro, psallite. Quoniam rex omnis terræ Deus, psallite sapienter.* Ad. : *Hortatur poeta populum ad psallendum, primo semel in laudem et gloriam divinæ deitatis quantum ad essentiam, deinde ter quantum ad personas.* Quod subtilius prolatum est, quam ut possit probari. Propter numerum syllabarum vox *Psallite* bis tantum in hoc commate debet legi. — 2. Fr. in *cithara*. M. 10. et c. 4. Hoc psalterio vel *cithara carminis*, i. e. lingua sua, cecinit in Ecclesia proles matris sterilis Nato Virginis, Domino suo. — 6. Omisit Torr. Coll. III, 5 : *Mortificate ergo membra vestra quæ super terram sunt.* — 9. Fr. Ad. *resistit.* — D 10. *Quiesce — cessa de peccato.* — 11. Ps. LVII, 4, 5 : *Furor illis secundum similitudinem serpentis sicut aspidis surdæ et obturantis aures suas quæ non exaudiet vocem incantantium.* Egredie Torr. *Aspis est species serpentis quæ cum audit incantatorem, aurem obstruit, unam terræ applicans, in alteram vero caudam torquens.* — Fr. Pr. *carcerem.* Notat poeta vel simulationem reguli vel ignaviæ. — 12. *Lucis* vel ad lucernam vel ad *omnipotentis* referri potest. Lut. in m. : *lucerna lucens* ut Joan. v, 35. H. CLXXIX, 3, 4, *lucerna Christi et perpetis evangelista luminis.* 15. I. erat amicus Christi. Herodes diabolus

quatuor hi proceres in plagis terræ quatuor evangelizantes trinum et unum.

11. Andreas, Jacobus uterque, Philippus, Bartholomæus, Simon, Thaddæus, Joannes, Thomas et Matthæus duodecim judices, non ab uno sed in unum divisi, per orbem divisos in unum colligunt :
12. In omnem terram exivit sonus eorum,
13. Et in fines orbis terræ verba eorum.
14. Quam speciosi pedes evangelizantium bona, prædicantium pacem,
15. Sanguine Christi redemptis ita dicentium : Sion, regnabit Deus tuus,
16. Qui verbo sæcula fecit, quod pro nobis Verbum caro factum est in fine sæculorum.
17. Hoc verbum quod prædicamus, Christum crucifixum qui vivit et regnat Deus in cœlis.
18. Hi sunt cœli quibus, Christe, inhabitas, in quorum verbis tonas, fulguras signis, roræ gratia :
19. His dixisti : Rorate, cœli, desuper, et nubes pluant justum, aperiatur terra germinans,
20. Germen justum suscita, terram nostram qui apostolicis verbis serens germinare facias :
21. Quorum verbis verbum Patris tenentes in patientia fructum ferre fac nos tibi, Domine.
22. Hi cœli, quos magni consilii angelus inhabitas, quos non servos sed amicos appellabas, quibus omnia quæ audisti a Patre notificas.

tentia prorsus sibi sunt contraria. Nam, ut vult Chrysostomus, ubi est saltatio ibi est diabolus : neque ab hac saltantium censura discrepat Augustinus, qui omnem motum seu saltum petulantia saltum esse in profundum inferni judicat. Nec insulse Guillelmus Lugdunensis hanc saltationis notionem tenet, ut sit chorea circulus, cujus centrum diabolus. — 16. 17. Torr. *esset. Ies. LVII, 1 : Justus peris et nemo est qui recogitet in corde suo. Fr. dum sit. Ps. cxv, 5. Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.* Multi sunt poetæ ac concionatores in conquerendo sancti Joannis supplicio, cujus auctor fuerat meretrix dolosa. Pro more suo acerrime invenitur Lutherus : *So hat es ein Ende, so gehet es aus mit dem grossen trefflichen Mann, der so herrlich gerühmet wird von Menschen und Engeln, ja von seinem Herrn selbst; der soll so einen schändlichen Tod leiden um einer bösen, versaweißelten Hure willen und sein Kopf auf einer Schussel der Hure in die Kammer gebracht werden, dass sie ihre Lust daran siehet. Wunder wäre es nicht, dass das höllische Feuer drein geschlagen hätte.* — 18. M. 10. Fr. *talis et tantus est.* Md. t. ac tantus. Ad. Br. et quantus. Lud. i. m. *vic nativitate.* Claudius : *Joannes der Tauffer steht in der sichtbaren Welt zunächst und unmittelbar vor ihm und zieht also zunächst den Blick auf sich.* — 19. M. 10. *morti morte* Nb. Lud. *damnat.* Math. x, 24 : *Non est discipulus super magistrum,* etc. Sponsum appellat Christum ipse Joannes III, 29. — 20. M. 10. *eductum*, quod congruit rhythmo. Alii ductum — ps. sancti angeli. Pr. *cælum angeli.* Nb. *cæli angeli.* Godeschalkus in hac clausula valde alienus est a scholasticorum dogmatibus : ex illis enim Joannes in limbum descendens Patribus Christum annuntiavit ac postea ab ipso Redemptore cum

25. In quorum divisione collectum gregem custodias indivisum et in vinculo pacis, ut in te unus sicut in Patre tu es unus :

24. Miserere nobis, tu qui habitas in cœlis.

V.

De una virgine.

1. Exultent filiae Sion in rege suo
2. Nescientes torum delicti crimine sordidatum :
3. Quarum, Christe, sponsus virginum, Virginis es filius :

culdubio his laudibus carmen supra scriptum intellectum voluit: neque ego iniquius iudicem, quam sit justo prolixius atque verbosum. Festivitas illa Divisionis, vel, ut rarius appellatur, Dimissionis et Dispersionis apostolorum (apud nostros, *Aposteltheilung, Apostelscheidung, Aller Aposteln Tag, der zwölf Boten Tag als sie versandt wurden*), vel Christum ipsum celebrat, apostolos suos munere iniciantem eosque in mundum ire universum jubentem. Matth. x, xxviii; vel instituta est in honorem traditionis satis incertæ. Narrant enim apostolos, priusquam in mundum universum dispergerentur, normam prædicationis et summam doctrinæ Christianæ in commune constituisse et sorte certas provincias designasse in quibus præcipue docerent. Est autem solemnitas libris Romanis, Italis ac Mozarabum prorsus incognita, accepta Germanis, Gallis, Hungaris aliisque gentibus. Sedes festi propria fere ubique dies xv m. Julii, ita in Calendario Brandenburgensi, Havelberg. Magdeburg. Halberstad. Misn. Mind. Numb. e. a., nec non in Lincensi, etc. Apud alios tamen, ut Moguntinos et Salisburgenses, est dies xvii, in Paderbornensi ut nunc est dies xvi —

1. Sicut cœli et firmamentum enarrant gloriam Dei, ita apostoli cœlesti doctrina illuminati nihil aliud prædicant nisi gloriam Christi, unde recte cœli vocantur (str. 1, 20, 21, 24), qui antea de terra erant, i. e. terrenis desideriis flagrabant. Imago desumpta est ex ps. xix, quem in omnibus apostolorum festis recitabant. — 2. Apostoli, quorum præconio Verbum incarnatum mundo innotescit, superiores sunt prophetis et reliquis legis doctoribus. — 3. Is. ix, 6. — 4. Add. Torr. *illud. Ad. : Erat enim angelis ignotum, qui in ascensione ejus admirantes dixerunt: Quis est iste qui venit de Edom? Etiam erat occultum diabolo.*

— 5. 6. Ita Chrysostomus Paulum apost. vocat *angelum terrestrem.* — 5. Ita M. 11. Md. cf. Gal. iv, 4. M. 10. Pr. Nb. Md. Br. Cl. Lud. Ad. *natus.* Torr. *homo ex mul.* — 7. Act. 1, 5, 8, 9. Contextuit poeta locos Scripturæ Joan. xx, 19-21. Mc. xvi, 15. Matth. x, 16, 18. 10. M. 10. 11. *alii proceres.* 11. Ad. Torr. *Matthias et Matthæus* in codd. et libris reliquis nomen Matthiæ omisum. Eodem modo in prosa: *Clare sanctorum*, apostoli nomen omisum est. Nec possumus quin fateamur Patres Ecclesiæ veteris numero apostolorum duodenario non nihil vexatos esse. Neque id mirum. Nam Paulo, quem officium Ecclesiæ tanquam throno duodecimo dignissimum prædicat, insignem injuriam inferre videbantur, si qui illum virum apostolica dignitate abjudicare vellent. Contra historiæ testimonium locupletissimum contemnere videbantur, si qui electionem apostoli Matthiæ, cui in Actis app. laus non minima tribuitur, tanquam illegitimam repudiare vellent. Quem nodum ut solveret vetus Ecclesia præfulgente Pauli nomine ducta. ne dicam ca-

4. Cujus gratia mira opera in sanctis tuis sunt edita,

5. Ut das cernere hac in virgine cujus hæc festa sunt hodie :

6. Quæ fragili sexu femineo viriliter carnis jure domito

7. Angelicam hic vitam duxerat in carne, dum præter carnem vixerat.

8. Hoc miratur serpens antiquus, calcaneum ejus observabat callidus :

nihil habent. Huc accedit quod in Canone missæ Matthias non inter apostolorum sed martyrum numerum relatus deprehenditur. Denique ex sermone sacro, qui apud Pelhartum legitur, satis apparet concionatores, ne Matthiæ apostoli nomen apud plebem Christianam sordesceret, de industria eum laudibus celebravisse. Miles quidam cum ex devotione vellet aliquem apostolorum eligere sibi in patronum, ut moris est, *semel tuis et tertio occurrit sibi inter nomina apostolorum conscripta nomen Matthiæ. Qui indignatus projecit illud dicens: « Quid mihi de hoc, si nullum apostolorum majorem habere potui pro patrono? » Post aliquod tempus, cum miles visitare vellet loca sancta passionis Christi, navis in maris maximis tempestatibus impellitur, adeo ut desperati homines de vita cogentur sorte deprehensum ex eis in mare exponere. Sorsque cecidit super militem. Qui cum super nudam tabulam expositus fluctibus jam esset morti proximus, ecce vidit splendidum virum pretiosa veste indutum dicentem: « Vellesne, ait, tu obsequium impendere illi qui de istis periculis te liberaret? » Miles ait: « Quandiu vixero promitto illi deservire. » At ille: « Ego sum Matthias apostolus quem patronum habere contempsisti. » Et manu extensa ipsum liberavit. Hodiernus Ecclesiæ Romanæ ritus Matthiam apostolum quasi ab injuria priorum sæculorum vindicat, nam cum reliquis apostolis eodem loco ac numero habetur, suum ille diem festum, suos honores habet, neque quod sciam quidquam differt nisi quod ei anno quoque intercalari postero die honores debiti perhibentur. *Duodecim judices* Matth. xix, 28. II. CCXXXII, 5, *vos sæcli justi judices.* M. 41. in una. Sunt missi app. non ut separentur a fide quæ una est, a Deo qui unus est, sed ut unum idemque enitentur omnes, ut colligant omnes homines in unum. — 14. Ps. xix, 4, 5. — 16. M. 11. Br. Lud. *ev. pacem pr. bona.* Nb. Md. Br. *bonum.* Rom. x, 15. Is. lvi, 7. — 18. Br. *Christus M. 11. gratia.* 19. Is. xiv, 8. — 20. Jerem. xxiii, 5. *Ecce dies veniunt et suscitabo David germen justum.* Pr. Nb. *suscitat.* — Alii voces *germen justum* jungunt strophæ antecedenti. — 21. Luc. viii, 15, *fructum afferunt in patientia.* — 22. Ad. Cl. Torr. *Hi sunt cœli.* Joan. xv, 15. — 25. In festivitate Divisionis quæ hodie celebratur. Md. Br. *pacis unum.* Joan. xvii, 25. — 24. Nb. Md. Br. *Lud. habitas rez.**

V. Est sequentia in festivitatibus virginum decantanda, cujus materia respicit castitatem virginalem. Et procedit auctor in ea tali modo ac si tantum de una virgine loqueretur, quamvis poterit pluribus applicari. Et dividitur ista sequentia in tres partes. In prima hortatur quamlibet animam fidelent ad gaudendum de constantia virgineli. In secunda commendat quamlibet virginem ratione resistentiæ tentationum carnalium. In tertia describit gloriam et remunerationem eius in cœlo. Hæc Adelphus Ve-

9. Quod nocere dum machinatur, sub pedibus feminæ caput ejus teritur.

10. Insidias hostis hanc, Christe, docuisti vincere in prima congressione,

11. Dum non consentiret, sed illi resisteret, vincere qui solet tentatus si non repugnet

12. Quem hæc virgo resistens a se fecit fugere, quo fugato appropinquabat tibi, Domine.

Exsultent filiæ Sion in rege suo. Miramur torum quemvis conjugii delicti crimine sordidari : facit cum Augustiniano illo de concupiscentia decreto. — 4. Ad. : sunt merita. — 5. Ad. : Tangit verba Geneseos ubi Deus maledixit serpenti : Tu insidiaberis calcaneo ejus, et ipsa conteret caput tuum. Hæc verba fuerunt præ sagium omnium virginum in castitate militantium et principaliter virginis gloriosæ Mariæ. Md. Ad. qui noc. — 10. Md. om. in. — 11. Ad. tentatos — repugnet.

13. Nam inter virgines adducta post eam quæ mater est intacta, virginum virginis Mariæ digna est pedissequa :

14. Te agnum sine macula jam sequitur stola candida Filium virginis, quocunque virginum fecerit.

15. Hujus intercessione nos tuere.

— 12. Md. Ad. *appropinquavit. Md. Domino, — 13. Pt. nunc inter. Md. Nb. abducta; sed vestigia premit Psalmistæ ps. xlii., Adducentur regi virgines post eam. — 14. M. 10. sequetur. Hieronymus : Nuptiæ replent terram, virginitas paradysum. Locum Apocalypseos pressiore expinxit colore poeta Teutonius (Wack. p. 620) : Do furt Jhesus den tante mit aller megde schaar. — 15. Ad. Md. Nb. cujus. Pt. tu nos.*

ANNO DOMINI MLX.

LEDUINUS

ABBAS S. VEDASTI ATREBATENSIS.

NOTITIA HISTORICA.

(*Ex Gallia Christiana novæ editionis, tom. III, pag. 379.*)

Leduinus, seu Liedwinus, ex laico piæ religionis monachus a Balderico vocatus, Vedastino monasterio præficitur a B. Richardo, non quidem an. 1018; ut scribit Locrius, nisi fortasse tanquam præpositus, at certe præerat jam an. 1023, prima die mensis Maii, qua præsens in comitiis generalibus, jussu Roberti regis apud Compendium congregatis, inter Ecclesiam Bellocensem et suam fraternam societatem iniit, ut patet ex charta ea de re descripta apud Chesnium (*Preuves de l'Histoire de Montmorency, pag. 12*) et apud Miræum (*Notit. eccl., pag. 148*). Nullus autem pene est in hac abbatum serie, eujus memoria in benedictione magis sit; etenim plurimus exstitit in restituenda et asserenda, cum dorai tum foris, morum disciplina, plurimum quoque laboravit in re familiari conservanda et augenda. A fundamento monasterium restauravit, et lib. III Chronici Camerac., cap. 59, quod quidem Gerardus episcopus, inquit Gazæus, anno 1031, concessit Bercloniam præposituram in proprio sub

antistis epistola qua ei gratias agit quod compassus sit Atrebatensis matris Ecclesiæ quæ iii Kal. Augusti igne e cælo delapso combusta fuerat. Item auctoribus Leduino et Rotrico (Sithiensi) abbatibus, Gerardus episcopus demum acquievit consilio quorundam Belgii episcoporum, qui Burgundiæ præsulum sententiam secuti, ut tam sese quam omnes homines sub sacramento constringerent, pacem videlicet ac justitiam servaturos (treugam, seu treviam Dei, appellabant Franci). Sub annum 1028, ejectis e Marcianensi Parthenone sanctimonialibus Balduini comitis jussu, et in earum locum substitutis monachis, Leduinus abbas eo novam induxit coloniam, cui novem annis præfuisse traditur; interrimque Harmaticum cœnobio Marchianensi subjecit, cujus hactenus cella est. Nominatur 1036 in charta pro juribus Atrebatensis telonei a Theodorico rege olim concessi ecclesiæ suæ; et in advocatia Marchianensis abbatæ 1038, ac insuper 1041 in ad-